

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

№ 34

с. Морты

«22» декабрь 2025г.

**Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Морт авыл
жирлегенә «2018-2027 елларга Алабуга муниципаль районы Морт авыл
жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча
муниципаль программаны раслау турында» 2018 елның 18 маендагы 5
номерлы Башкарма комитет карарына үзгәрешләр кертү турында**

Бу нигездә Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә
жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6
октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән Морт авыл жирлеге
башкарма комитеты Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлеге
Башкарма комитетының «2018-2027 елларга Алабуга муниципаль районы Морт
авыл жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча
муниципаль программаны раслау турында» 2018 елның 18 маендагы 5 номерлы
карарына түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1.1. Карар исемен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«2018-2028 елларга Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлеге
территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль
программаны раслау турында».

1.2. 2018-2028 елларга Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль
районының Морт авыл жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм
аларны саклау программасының муниципаль программасын кушымтада бирелә
торган яңа редакциядә 1 нче кушымта нигезендә расларга.

3. Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына (Э.И.
Садыйкова) 2018-2028 елларга Алабуга муниципаль районының Морт авыл
жирлеге территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча
муниципаль программа чараларын агымдагы финанслау исәбенә башкару өчен
бюджет ассигнованиеләрне карауны тәкъдим итәргә.

4. Әлеге карар рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Житәкче вазыйфаларын башкаручы

Р. Ә. Фәйзуллина

Карарга 1 нче кушымта
Морт авыл жирлеге башкарма комитеты
№ 34 «22» декабрь 2025 ел

**Муниципаль программа
Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлеге территориясендәге
жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча
2018-2028 елларга**

ПАСПОРТ
муниципаль программаның 2018-2028 елларга Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегә территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау буенча

Программа Исеме	2018-2028 елларга Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегә территориясендә жирләрден файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа
Программаны эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Жир кодексы
Программаның заказчылары	Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегә башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегә башкарма комитеты
Программаны Башкаручылар	Алабуга муниципаль районы Морт авыл жирлегә башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максатлары булып жирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны, жиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрден рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту тора. Программаның Бурычлары: - житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү; - жирләрден файдалануның һәм аларны саклауның нәтижелелеген арттыру; - жирләрден нәтижәле файдалануны һәм аларны саклауны тәмин итү; - яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу, - жирләргә инвентаризация үткәру
Программаны гамәлгә ашыру срогы	2018-2028 еллар
Финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Программаны финанслау күләме - 131,5 мең сум, шул исәптән 2018 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-10,7 мең сум., 2019 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум., 2020 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-10,9 мең сум., 2021 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән - 11,4 мең сум., 2022 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән - 12,0 мең сум., 2023 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән - 12,2 мең сум., 2024 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән - 13,1 мең сум., 2025 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән - 13,2 мең сум., 2026 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум., 2027 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум.,

	2028 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-12,0 мең сум.,
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижәләре һәм нәтижәлелек күрсәткечләре	Жирдән файдалануны тәртипкә китерү, жирләрдән нәтижәле файдалану һәм саклау, бозылган жирләрне торгызу һәм халыкның экологик иминлеген һәм аларның яшәү сыйфатын арттыру
Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру	Программаны гамәлгә ашыруны Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегә башкарма комитеты тикшереп тора.

1. Агымдагы торышка Характеристика һәм тиешле өлкәдәге төп проблемалар муниципаль программаны гамәлгә ашыру

Жир - әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аннан файдалану башка барлык табигый объектлар: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигать ресурсларыннан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык кичекмәстән яисә якын киләчәктә әйләнә - тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы-туфракның жимерелүенә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигый комплексның экологик начараюы белән бергә барачак.

2018-2026 елларга Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегә территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа (алга таба – Программа) жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә идарә итү дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган жирләрдән файдалану һәм саклауның уңайлы шартларын булдыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының шактый күләмнәрен төрле максатларда файдалану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дәрәжәсез бозу, Урман, Хайваннар дөньясы, жир булсынмы, дисбаланска һәм экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, ана кулланучылык һәм хужасызлык мөнәсәбәте аның башкарган функцияләрен бозуга, табигый үзлекләрен киметүгә китерә.

Жирләрне саклау жирдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә нәтижәле була ала.

Морт авыл жирлегенә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш һәм анда яшәүчеләрнең экологик имин тормыш эшчәнлегенә проблемалары хәзерге вакытта жирләрне саклау һәм файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл жирлегенә дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм файдалануның жирле проблемаларын мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр мәнфәгатьләрендә генә түгел, киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә.

Жирләрнең экологик торышы уртача яхшы, ләкин стихияле санкцияләнмәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора: Морт авыл жирлегә башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисаплылык һәм контрольдә тоту, нәтижәлелек.

Муниципаль программаның максатлары булып жирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны, жиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрдән рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту тора.

Куелган максатларга ирешү өчен чишелеш күздә тотыла. бурычлар:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалануның һәм аларны саклауның нәтижәлелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм аларны саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләргә инвентаризация үткөрү.

Жирләргә Инвентаризация жирләрнең деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, бозылуын, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яисә максатчан билгеләнеше буенча һәм файдалануга рөхсәт ителмәгән жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

3. Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре һәм программаның нәтижәлелек күрсәткечләре

Әлеге программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә китерергә, әйләнешкә яңа жир кишәрлекләрен жәлеп итәргә, авыл жирлегенең инвестицияләр жәлеп итүчәнлеген арттырырга, икътисадны үстерергә, жирләрдән нәтижәлерәк файдаланырга һәм аларны сакларга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3) жирләрдән нәтижәле файдалану.

4. Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Программаны гамәлгә ашыру вакыты - 2018-2028 еллар.

5. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында чаралар планлаштырылган, территориядә жирләрне саклауның һәм алардан файдалануның нәтижәләлеген арттыруга Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегенә.

1 нче Таблица

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Исем максат	Исем бурыч	Төп чараларның исеме	Башкаручы	Вакыт үтәлеш төп чара	Индикаторлар бәя ахыргы нәтижә, берәмлек үлчәүләре	Әһәмият индикаторлар												Финанслай күрсәтеп чыганак финанслай (мең сум)													Чараны гамәлгә ашыруның турыдан-туры нәтижәсе
						2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028				
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30			
1.Жирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны, жиргә һәм туфракка башка тискәрә йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрден рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл	1.1: жирләрден файдалануның һәм аларны саклауның нәтижәләлеген арттыру, жирләрден рациональ файдалануны һәм аларны саклауны оештыруны тәмин итү	1.1.1. туфракның уңдырышлылыгын саклау һәм арттыру, жирләрне чүп үләннәр, куаклар һәм вак урманнардан саклау, жирләрнең торышын начарайтуның башка төрләре (фитоконтроль үткәрү)	Морт авыл жирлегенә башкарма комитеты	2018-2028	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	10,7	12	10,9	11,4	12	12,2	12	12	12	12	12	12	жирләрден экологик системаларны саклауны, жирнең хужалык һәм эшчәнлеккә башка төрләрнең гамәлгә ашыру чарасы, нигезе булу сәләтен тәмин итү торган ысуллар белән файдалану		
		1.1.2. жирләрне пычрату һәм чүпләү	Морт авыл жирлегенә башкарма	2018-2028	берәмлек	6	6	6	6	6	6	6	6					-	-	-	-	-	-	-							

хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэрдэ туфракның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләрне яхшырту өчен		нәтижэләрен бетерү (өмәләр үткәрү, чүп чыгару)	комитеты																								
	1.2 яшел утыртмаларны саклау һәм торгызу	1.2.1. табигать мохитен саклау, торгызу һәм үстерү (агачлар, куаклар утырту)	Морт авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2028	берәмлек	10	10	10	10	10	10	10	10				-	-	-	-	-		-	-	-		сохранение, защита и улучшение условий окружающей среды для обеспечения здоровья и благоприятных условий жизнедеятельности населения
	1.3: жирлэргә инвентаризация үткәрү	1.3.1. буш һәм рациональ файдаланылмый торган жирләрне ачыклау һәм аларны хужалык эйләнешенә вакытында жалеп итү	Морт авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2028	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм				-	-	-	-	-		-	-	-		жирләрне системалы рәвештә инвентаризацияләү, аларны арендага (милеккә) тапшыру максатларында буш һәм рациональ файдаланылмый торган жирләрне ачыклау
		1.3.2. жир кишәрлекләрен үз белдеге белән биләү фактларын ачыклау	Морт авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2028	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм				-	-	-	-	-		--	-	-		
		1.3.3. гражданның РФ законнарына аңлату	Морт авыл жирлеге башкарма комитеты	2018-2028	Әйе/Юк	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм	Һәм				-	-	-	-	-		-	-	-		

6. Обоснование ресурсного обеспечения муниципальной программы

Реализация муниципальной программы предусматривается за счет средств местного бюджета.

Общий объем бюджетных ассигнований муниципальной программы на 2018-2028 годы из средств местного бюджета составляет 117,2 тыс. рублей.

Потребность в финансовых ресурсах определена на основе предложений органов местного самоуправления Мортовского сельского поселения Елабужского муниципального района, подготовленных на основании аналогичных видов работ с учетом индексов-дефляторов.

2 нче Таблица.

Гамәлгә ашыру еллары	Финанслау күләме, мең сум				
	нибары	финанслау чыганаклары киселешендә			
		федераль бюджет	республика бюджеты	жирле бюджет	бюджеттан тыш чыганаklar
Муниципаль программаның төп чаралары					
2018	10,7	0,0	0,0	10,7	0,0
2019	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
2020	10,9	0,0	0,0	10,9	0,0
2021	11,4	0,0	0,0	11,4	0,0
2022	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
2023	12,2	0,0	0,0	12,2	0,0
2024	13,1	0,0	0,0	13,1	0,0
2025	13,2	0,0	0,0	13,2	0,0
2026	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
2027	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
2028	12,0	0,0	0,0	12,0	0,0
Муниципаль программа буенча барысы	131,5	0,0	0,0	131,5	0,0

Муниципаль программаны гамэлгә ашыру барышында чаралар һәм аларны финанслау күләмнәре, Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегә бюджеты акчаларының мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.

7. Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру

Программаны гамэлгә ашыру барышына Контроль Алабуга муниципаль районының Морт авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

Программаны гамэлгә ашыру турында хисап мәгълүматлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр квартал саен Алабуга муниципаль районы Башкарма комитетына һәм Алабуга муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына 1 нче кушымта нигезендә тапшырыла.

Муниципаль программа реквизитлары, гамэлгә ашыру чоры	
Хисап тотучы оешманың исеме	
Муниципаль программаны раслау турында норматив хокукый акт исеме	
Форма төзү өчен җаваплы вазыйфаи зат (ф. и. ат., вазыйфаи вазыйфаи зат, элемтә телефоны)	

Муниципаль программаны гамэлгә ашыру турында хисап
өчен _____ 20__ еллар

[illegible]